

Kartlegging av moser langs Lysakerelva - 2020

John Gunnar Brynjulvsrud og Torbjørn Høitomt

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Oslo kommune kartlagt mosefloraen på Oslo kommunes side av Lysakerelva, med et spesielt fokus på sjeldne og truede arter. Totalt 11 rødlistede moser ble påvist på Oslo sin side av Lysakerelva i løpet av undersøkelsen i juni 2020. Inkludert tidligere registreringer på Artskart er det per november 2020 påvist totalt 15 rødlistede moser langs Lysakerelva.

Nøkkelord

Moser
Oslo
Lysakerelva
Rødlistearter
Signalarter
Naturtyper
Biologisk mangfold

Omslag

Død ved i flomsona med forekomster av den truede arten fakkeltvebladmose.
Foto: J.G. Brynjulvsrud

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-907-3

BioFokus-notat 2020-79

Tittel

Kartlegging av moser langs Lysakerelva - 2020

Forfatter

John Gunnar Brynjulvsrud og Torbjørn Høitomt

Dato

21. desember 2020

Antall sider

19 sider inkl. vedlegg

Refereres som

Brynjulvsrud, J.G. og Høitomt, T. 2020. Kartlegging av moser langs Lysakerelva - 2020. BioFokus-notat 2020-79. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

Bymiljøetaten, Oslo kommune

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Oslo kommune kartlagt mosefloraen på Oslo kommunes side av Lysakerelva, med et spesielt fokus på sjeldne og truede arter. Skogarealene langs elva domineres av rike skogtyper, stedvis kalkskog, og i en del flate partier forekommer flomskogsmark. Langs Lysakerelva er store deler av tilgrensende natur avgrenset som viktige naturtyper med *rik blandingskog i lavlandet* og *rik edellauvskog*, og selve vannstrengen er kartlagt som *viktig bekkedrag* (Miljødirektoratet 2020). I tillegg forekommer en god del kulturpåvirket areal, som turveier, hager, parker og bygningsmasse fra gammel industri. Arealene langs Lysakerelva er under press fra menneskelig påvirkning som følge av utbygging og tilrettelegging som turområde med påfølgende slitasje, samt spredning av fremmede arter fra tilgrensende hager. Følgelig er det viktig å få en oversikt over arter og naturverdier som forekommer i området, slik at eventuelle restriksjoner eller tiltak kan vurderes av forvaltningsmyndighet. Mosefloraen langs Lysakerelva er litt tilfeldig kartlagt ved flere anledninger tidligere, men det er, så vidt vi vet, ikke tidligere gjort en systematisk kartlegging på hele strekningen.

Før BioFokus sin undersøkelse i juni 2020 forelå observasjoner av totalt 31 unike moser på Oslo kommune sin side av Lysakerelva. Blant disse er imidlertid 7 rødlistede arter hvorav én sterkt truet (EN), to sårbare (VU) og fire nær truet (NT). Det er verdt å trekke frem oreblæremose *Frullania oakesiana* (EN) som er påvist to steder nord for Jar Stasjon. Videre er pelsblæremose *F. bolanderi* (VU), svøpfellmose *Neckera pennata* (VU), striglekrypmose *Hygroamblystegium fluviatile* (NT), stammesigd *Dicranum viride* (NT), grønnsko *Buxbaumia viridis* (NT) og grøftelommemose *Fissidens exilis* (NT) registrert på Artskart (Artsdatabanken 2020). Sistnevnte er imidlertid et gammelt funn med lav presisjon.

Metode

Feltarbeidet ble gjennomført 1.-3. juni 2020 av Torbjørn Høitomt og John Gunnar Brynjulvsrud. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo, 2015). Alle funndata fra undersøkelsen legges inn i BioFokus' database, som er direkte knyttet opp mot Artskart. Artsfunn er lagt inn med 5 m nøyaktighet i de fleste tilfeller, men i visse tilfeller som eksempelvis i bratt terreng vil kartfesting bli mindre nøyaktig.

Langs nedre deler av vassdraget er mosefloraen nokså systematisk kartlagt i den forstand at habitater med antatt potensiale for sjeldne og truede moser er oppsøkt så langt ressursene strakk til. I øvre deler ble arbeidet noe mer stikkprøvemessig gjennomført, særlig i de mest tungt tilgjengelige delene. Dette gjelder i første rekke strekningen mellom Rolighet og Røa idrettsplass. Helt oppe ved Bogstadvannet var det vanskelig å komme til ved golfbanen, men flommarkene nedenfor Bogstad er godt kartlagt. Vedlegg 3 viser arealer som inngikk i undersøkelsesområdet.

Der funn av rødlistete arter i eksisterende naturtypelokalitet tilsier endring av verdi har beskrivelse av aktuell naturtypelokalitet blitt oppdatert iht. DN-Håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007)

Figur 1: Rik edelløvsskog ved Lysakerelva. Foto: J.G. Brynjulvsrud

Resultater

Moser registrert i 2020

Det ble i løpet av undersøkelsen i 2020 påvist 156 unike arter på Oslo kommunes side av Lysakerelva hvorav 11 er rødlistet etter gjeldende rødliste for arter (1 EN, 4 VU, 5 NT og 1 DD). Se vedlegg 1 for oversikt over hvilke arter som ble registrert. Totalt er det inkludert tidligere registrerte funn registrert 15 rødlistede moser på Oslos side av Lysakerelva per november 2020 (Artsdatabanken 2020).

Særskilt interessante miljøer langs Lysakerelva

Med hensyn til artsgruppe moser huser randsonene langs Lysakerelva en rekke interessante naturmiljøer. Store deler består av rik edelløvsskog eller rik blandingskog i lavlandet og i disse skogsmiljøene er det særskilt de noe mer skyggefulle områdene med stabil luftfuktighet som potensielt huser det største artsmangfoldet. I disse miljøene forekommer forholdsvis mye småskalavariasjon med rike bergvegger, både sigepåvirkede og tørre, partier med småskred og blottlagt leirjord, og områder med tråkkslitasje fra dyr eller mennesker. Store deler av skogsmiljøene består av fleraldret skog med rik treslagsvariasjon som gir variasjon i både barkstruktur, samt fattig og rik bark. Kombinert med stabil luftfuktighet danner dette miljøer med potensial for krevende epifytter. Langs vannstrengen er det i særdeleshet i flomsonen og i sprøytonene ved fosser og stryk som danner de mest interessante miljøene. Det forekommer velutviklede flomskogsmarker flere steder langs elva, og områdene ved Bogstadvannet og ved Fossum er verdt å trekke frem. Stedvis er det også mye død ved i flomsona, hvilket i kombinasjon med skyggefulle, stabilt fuktige miljøer gir opphav til livsmiljøer for krevende moser. Elva renner gjennom et område med en stor andel rik berggrunn, og det ble også påvist krevende arter på steiner og berg i selve vannstrengen.

Omtale av et utvalg interessante moser påvist langs Lysakerelva

Pelsblæremose *Frullania bolanderi* **VU**

Pelsblæremose (figur 2) er en lavlandsart med tyngdepunktet i områdene ved indre Oslofjord og Midt-Telemark. Arten er oftest påvist i skyggefulle og fuktige miljøer som bekkekløfter og raviner, men er også påvist på eksponerte voksesteder. Arten vokser oftest som epifytt på trær med rik og glatt bark, men er også påvist på grov bark på gamle løvtrær og sjelden på gran og einer. Selv om arten ser ut til å foretrekke løvtrær med glatt bark, er det påfallende ofte en viss kontinuitet i skogsmiljøene den er påvist. Arten er påvist flere steder langs Lysakerelva, først og fremst på gråor.

Figur 2: Pelsblæremose på gråor ved Lysakerelva. Foto: J.G. Brynjulvsrud

Morknemose *Callicladium haldanianum* NT

Morknemose vokser ved elver, innsjøer, sumpskog og lignende miljøer på død ved av først og fremst svartor, men også gran og andre løvtrær, samt ved basis av løvtrær. Arten er en middels stor krypende pleurokarp som har flere forvekslingsarter i lignende miljøer. Arten påvirkes negativt av bl.a. hogst, grøfting og utbygging. Arten er påvist på morken ved i flomskogsmark ved Fossum.

Skvulpmose *Myrinia pulvinata* NT

Skvulpmose vokser i flomsonen langs stilleflytende elver og bekker på basis av løvtrær, på stammer og røtter under øvre flommål. Oftest er det en del avleiring på voksestedet fra tidligere flommer. Den har hovedutbredelsen på Østlandet, men er påvist helt nord i Finnmark. Arten er påvist i flomskogsmark sør for Bogstadvannet.

Oreblæremose *Frullania oakesiana* EN

Oreblæremose (figur 3) vokser kun på skyggefulle lokaliteter med høy luftfuktighet som bekkekløfter og raviner. Arten vokser som epifytt først og fremst på gråor, men er også påvist på selje, osp, spisslønn, rogn og gran. Oreblæremose har i Norge en sørøstlig utbredelse og er kjent fra et fåtall lokaliteter. Arten ble ikke gjenfunnet, men aktuelle biotoper fra tidligere funn nord for Jar stasjon regnes som intakte.

Figur 3: Oreblæremose (ill.-foto). Foto: Sigve Reiso

Skogsbekkemose *Pseudohygrohypnum subeugyrium* DD

Skogsbekkemose vokser på stein og berg i elver og elvekanter, større bekker, og ved gode forhold kan den danne relativt store matter. Den vil trolig påvirkes negativt av vassdragsregulering. Arten kan lett forveksles med evjebekkemose. Arten er påvist i Lysakerelva ved Fossum.

Kalkveggmose *Eucladium verticillatum* EN

Kalkveggmose har kjerneområde i Sunnhordaland og Grenlandsområdet, og relativt få funn i områdene omkring indre Oslofjord. Kalkveggmose vokser først og fremst på kalktuff og oversilet kalkberg i kystnære områder. Dette er et forholdsvis sjeldent substrat. Arten er påvist på berg ved Rolighet.

Stammesigd *Dicranum viride* NT

Stammesigd (figur 4) vokser i blandingsskog og edelløvskog, og på Østlandet først og fremst på som epifytt på lind, mens på Vestlandet oftest på ask, men også alm, lind og eik. Arten vokser i miljøer med stabil luftfuktighet og forekommer følgelig i mer beskyttede lokaliteter på Østlandet enn på Vestlandet. Arten er påvist på grov lind ved elva øst for Grini.

Figur 4: Stammesigd (ill. foto). Foto: J.G. Brynjulvsrud

Svøpbustehette *Orthotrichum patens* VU

Svøpbustehette har en sørøstlig utbredelse og er kun registrert i lavlandet fra Oslofjorden og sørvest mot Telemark. Arten vokser som epifytt oftest på svartor, men forekommer også på andre løvtrær. Den vokser i skog eller kantsoner til vann og vassdrag, men er også påvist på trær i parker. Arten er påvist på spisslønn ovenfor Lilleaker.

Fakkeltvedbladmose *Scapania apiculata* VU

Fakkeltvebladmose (figur 5) vokser oftest på hard til litt nedbrutt, gjerne vanntransportert ved i fuktige, skyggefulle miljøer i flomsone eller i selve vannstrengen i små vassdrag. Arten er liten og kan være vanskelig å få øye på, og den kan forveksles med flere arter i samme slekt som vokser på lignende substrat. Arten påvirkes negativt av vassdragsregulering og flomsikringstiltak. Arten er påvist på ved i flommarksskog ved Fossum.

Figur 5: Fakkeltvebladmose fra låg i flomsone ved Lysakerelva. Foto: J.G. Brynjulvsrud

Striglekrypmose *Hygroamblystegium fluviatile* NT

Striglekrypmose har hovedutbredelsen i lavlandet i sør i Østlandsområdet og vokser på stein og berg i bekker og elver i først og fremst baserike områder. Arten har vært slått sammen med tre andre arter i samme slekt de siste fem årene så det er knyttet noe usikkerhet til observasjoner i denne perioden. Arten påvirkes negativt av vassdragsregulering. Striglekrypmose er påvist i Lysakerelva ovenfor Lilleaker.

Øvrige resultater

Store deler av randsonene langs Lysakerelva er avgrenset som naturtypelokaliteter og én lokalitet får hevet verdi som følge av moseundersøkelsene som ble gjennomført i juni 2020. Dette er naturtypelokalitet Fossum Ø (BN00064959) som justeres fra viktig – B-verdi til svært viktig – A-verdi. Se vedlegg 2 for naturtypebeskrivelse.

Diskusjon/Oppsummering

Områdene langs Lysakerelva har forholdsvis stor variasjon i naturmiljø med hensyn til biomangfold. Rik edelløvskog og rik blandingskog i lavlandet opptar en stor andel av naturtypene, men det er forholdsvis stor variasjon lokalt, med hensyn til berggrunn, sedimenter, flompåvirkning og andre forstyrrelser, luftfuktighet, eksponering etc. Stedvis er også Lysakerelva del av en forholdsvis dyp bekkekløft. Denne variasjonen illustreres i det registrerte artsmangfoldet med flere krevende arter knyttet direkte til vannstrengen og flomsone som eksempelvis skogsbekkemose og skvulpmose, arter knyttet til kalkrike berg som kalkveggmose, samt arter knyttet til skogsmiljøer og kontinuitet. Av de krevende

artene knyttet til trær er mange også indirekte knyttet til elva da biotopen må ha stabilt høy luftfuktighet for at de skal kunne leve der. Dette gjelder blant annet oreblæremose og stammesigd.

Mange sjeldne arter begrenses av naturbetingete årsaker, eller er i tilbakegang pga. konkrete faktorer som påvirker bestandene negativt, som eksempelvis arealendringer og habitatforringelse. Flere av de sjeldne og truede mosene som er påvist langs elva er tilknyttet miljøer med stabil luftfuktighet, en viss kontinuitet og/eller en form for forstyrrelser som f.eks. flompåvirkning eller små skred. Kantsonene langs Lysakerelva er under konstant press fra bl.a. utbygging, tilrettelegging for turbruk i form av gangveier, sikring etc. med påfølgende slitasje ved økt bruk. Potensielle livsmiljøer kan påvirkes negativt ved eksempelvis hogst og tilrettelegging som igjen kan føre til kontinuitetsbrudd og tap av partier med naturlige forstyrrelser, samt endre premisene for utskygging og i miljøer som per i dag har stabil luftfuktighet. I tillegg spres fremmede arter inn i naturmiljøene fra nærliggende hager. Gjengroing av habitater som følge av spredning av fremmede arter er en reel trussel flere steder langs elva.

Nesten all natur langs Lysakerelva er avgrenset som viktige naturtypelokaliteter (Naturbase 2020). Med hensyn til miljøer som er spesielt viktige for moser er det særskilt de miljøene som nevnes under delkapitlet «Særskilt interessante miljøer langs Lysakerelva» som er naturlig å fremheve. En kombinasjon av topografi, berggrunn/løsmasser, sigevann og skog m.m. gjør at det er stor variasjon i lokalklima og andre miljøforhold innenfor forholdsvis korte avstander langs elva. Med en utstrakt småskalavariasjon av potensielle levemiljøer for moser som er langs Lysakerelva er det imidlertid vurdert som en tilnærmet umulig oppgave å avgrense arealer langs elva (foruten reelle kartfestede artsfunn) som spesielt potensielle livsmiljøer for moser, uten å gjøre ytterligere kartlegging av delområder med høy oppløsning. Egnede habitater for krevende moser opptrer sporadisk langs hele strekningen (sigepåvirkede berg, kalkberg i dagen, rikbarkstrær, død ved, blottlagt jord/silt/leire), og i tillegg kan egnede habitater være flyktige og variere fra år til år. Dette gjelder f.eks. små skred med blottlagt leire, variasjoner i flomintensitet, død ved i vannstrengen, og annen naturlig og unaturlig forstyrrelse. I tillegg har også visse kortlivede arter fluktuerende populasjoner fra år til år.

Undersøkelsen i dette prosjektet er langt fra uttømmende men med hensyn til bredden av miljøer som er fanget opp, og med hensyn til registrert artsmangfold i nærliggende områder, mener vi å ha god oversikt over artsmangfoldet i artsgruppe moser langs Oslos side av Lysakerelva i dag. Totalt 11 rødlistede moser ble påvist på østsiden av Lysakerelva i løpet av undersøkelsen i juni 2020. Inkludert tidligere registreringer på Artskart er det per november 2020 påvist totalt 15 rødlistede moser langs Lysakerelva. Det anbefales at det gjøres en likende undersøkelse av Bærum sin side. Denne siden er gjennomgående noe mer fuktig og kan huse et litt annet artsmangfold.

Referanser

Artsdatabanken. 2020. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for naturforvaltning. (2007). Kartlegging av naturtyper: verdisetting av biologisk mangfold- 2. utg. 2006, oppdatert 2007. Trondheim: Direktoratet for naturforvaltning
http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/54/Håndbok_13_080408_LOW.pdf

Henriksen, S., & Hilmo, O. 2015. Norsk rødliste for arter 2015.
<http://data.artsdatabanken.no/Rodliste>

Miljødirektoratet 2020. Naturbase. <https://kart.naturbase.no/>

Vedlegg 1

Tabell 1: Tabellen gir en oversikt over unike mosearter på Oslo kommunes side av Lysakerelva registrert av BioFokus i 2020. Status 2015 viser til rødlistestatus i henhold til Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Art	Norsk navn	Status2015
<i>Abietinella abietina</i>	Granmose	LC
<i>Amblyodon dealbatus</i>	Stakemose	LC
<i>Amblystegium serpens</i>	Trådkrypmose	LC
<i>Amblystegium subtile</i>	Barkkrypmose	LC
<i>Amphidium mougeotii</i>	Bergpolstermose	LC
<i>Anomodon attenuatus</i>	Piskraggmose	LC
<i>Anomodon viticulosus</i>	Kalkraggmose	LC
<i>Atrichum tenellum</i>	Småtaggmose	LC
<i>Atrichum undulatum</i>	Stortaggmose	LC
<i>Barbula convoluta</i>	Slireskruemose	LC
<i>Barbula unguiculata</i>	Vegskruemose	LC
<i>Bartramia halleriana</i>	Storkulemose	LC
<i>Bartramia ithyphylla</i>	Stivkulemose	LC
<i>Blepharostoma trichophyllum</i>	Piggtrådmose	LC
<i>Brachytheciastrum velutinum</i>	Fløyelslundmose	LC
<i>Brachythecium glareosum</i>	Gull lundmose	LC
<i>Brachythecium rivulare</i>	Sumplundmose	LC
<i>Brachythecium rutabulum</i>	Storlundmose	LC
<i>Brachythecium salebrosum</i>	Lilundmose	LC
<i>Bryhnia scabrada</i>	Oremose	LC
<i>Bryoerythrophyllum recurvirostrum</i>	Rødfotmose	LC
<i>Bryum argenteum</i>	Sølvvrangmose	LC
<i>Bryum moravicum</i>	Trådskruevrangmose	LC
<i>Bryum pseudotriquetrum</i>	Bekkevrangmose	LC
<i>Callicladium haldanianum</i>	Morknemose	NT
<i>Campyliadelphus chrysophyllus</i>	Sigdstjernemose	LC
<i>Campylium protensum</i>	Bergstjernemose	LC
<i>Cephalozia catenulata</i>	Stubbeglefsemose	LC
<i>Ceratodon purpureus</i>	Ugrasvegmose	LC
<i>Chiloscyphus pallescens</i>	Bleikblonde	LC
<i>Chiloscyphus polyanthos</i>	Bekkeblonde	LC
<i>Cirriphyllum piliferum</i>	Lundveikmose	LC
<i>Climacium dendroides</i>	Palmemose	LC
<i>Cololejeunea calcarea</i>	Spindelmose	LC
<i>Cratoneuron filicinum</i>	Kalkmose	LC
<i>Ctenidium molluscum</i>	Kammose	LC
<i>Dichodontium pellucidum</i>	Bekkesildremose	LC
<i>Dicranella heteromalla</i>	Smaragdgrøftemose	LC
<i>Dicranella subulata</i>	Faksgrøftemose	LC
<i>Dicranum majus</i>	Blanksigd	LC
<i>Dicranum montanum</i>	Stubbesigd	LC
<i>Dicranum scoparium</i>	Ribbesigd	LC
<i>Dicranum viride</i>	Stammesigd	NT
<i>Distichium capillaceum</i>	Puteplanmose	LC
<i>Ditrichum flexicaule</i>	Storbust	LC

Art	Norsk navn	Status2015
<i>Drepanocladus aduncus</i>	Leirklo	LC
<i>Encalypta streptocarpa</i>	Storklokkemose	LC
<i>Eucladium verticillatum</i>	Kalkveggmose	EN
<i>Eurhynchiastrum pulchellum</i>	Krypmoldmose	LC
<i>Eurhynchium angustirete</i>	Hasselmoldmose	LC
<i>Fissidens adianthoides</i>	Saglommemose	LC
<i>Fissidens bryoides</i>	Dverglommemose	LC
<i>Fissidens dubius</i>	Kystlommemose	LC
<i>Fissidens osmundoides</i>	Stivlommemose	LC
<i>Fissidens pusillus</i>	Grannlommemose	VU
<i>Fissidens taxifolius</i>	Kalklommemose	LC
<i>Fontinalis antipyretica</i>	Kjølelvemose	LC
<i>Fontinalis dalecarlica</i>	Duskelvemose	LC
<i>Frullania bolanderi</i>	Pelsblæremose	VU
<i>Frullania dilatata</i>	Hjelmlæremose	LC
<i>Frullania dilatata</i>	Hjelmlæremose	LC
<i>Funaria hygrometrica</i>	Pestbråtemose	LC
<i>Grimmia elatior</i>	Krinsknausing	LC
<i>Grimmia hartmanii</i>	Sigdknausing	LC
<i>Grimmia ovalis</i>	Seterknausing	LC
<i>Gymnostomum aeruginosum</i>	Storbergrotmose	LC
<i>Hedwigia ciliata</i>	Gråsteinmose	LC
<i>Herzogiella seligeri</i>	Stubbefauskmose	LC
<i>Homalia trichomanoides</i>	Glansmose	LC
<i>Homalothecium sericeum</i>	Krypsilkemose	LC
<i>Homomallium incurvatum</i>	Klamremose	LC
<i>Hygroamblystegium fluviatile</i>	Striglekrypmose	NT
<i>Hygrohypnum alpinum</i>	Trinnbekkemose	LC
<i>Hygrohypnum ochraceum</i>	Klobekkemose	LC
<i>Hygrohypnum subeugyrium</i>	Skogsbekkemose	DD
<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	Skyggehusemose	LC
<i>Hylocomium splendens</i>	Etasjemose	LC
<i>Hymenostylium recurvirostrum</i>	Sprungemose	LC
<i>Hypnum pallescens</i>	Blakkflette	LC
<i>Hypnum recurvatum</i>	Kalkflette	LC
<i>Isothecium alopecuroides</i>	Rottehalemose	LC
<i>Jungermannia pumila</i>	Nebbsleivmose	LC
<i>Lejeunea cavifolia</i>	Glansperlemose	LC
<i>Lepidozia reptans</i>	Skogkrekemose	LC
<i>Leptobryum pyriforme</i>	Pæremose	LC
<i>Leptodictyum riparium</i>	Starrmose	LC
<i>Leskea polycarpa</i>	Seljemose	LC
<i>Leucodon sciuroides</i>	Ekornmose	LC
<i>Lophocolea heterophylla</i>	Stubbeblonde	LC
<i>Marchantia polymorpha ruderalis</i>	Ugrastvare	LC
<i>Marchantia quadrata</i>	Skjøtmose	LC
<i>Metzgeria furcata</i>	Gulband	LC
<i>Mnium hornum</i>	Kysttornemose	LC
<i>Mnium marginatum</i>	Rødmetornemose	LC
<i>Myrinia pulvinata</i>	Skvulpmose	NT
<i>Myurella julacea</i>	Skåltrinmose	LC

Art	Norsk navn	Status2015
<i>Neckera complanata</i>	Flatfellmose	LC
<i>Neckera crispa</i>	Krusfellmose	LC
<i>Oncophorus elongatus</i>	Viersprikemose	LC
<i>Orthotrichum affine</i>	Klokkebustehette	LC
<i>Orthotrichum diaphanum</i>	Oddbustehette	LC
<i>Orthotrichum obtusifolium</i>	Buttbustehette	LC
<i>Orthotrichum patens</i>	Svøpbustehette	VU
<i>Orthotrichum pumilum</i>	Taggbustehette	LC
<i>Orthotrichum speciosum</i>	Duskbustehette	LC
<i>Orthotrichum stramineum</i>	Bleikbustehette	LC
<i>Orthotrichum striatum</i>	Tønnebustehette	LC
<i>Oxyrrhynchium hians</i>	Oremoldmose	LC
<i>Palustriella commutata</i>	Kalktuffmose	LC
<i>Pellia neesiana</i>	Sokkvårmose	LC
<i>Phascum cuspidatum</i>	Svøpløkmose	LC
<i>Philonotis caespitosa</i>	Sneikildemose	LC
<i>Physcomitrium pyriforme</i>	Loppemose	LC
<i>Plagiochila asplenioides</i>	Prakthinnemose	LC
<i>Plagiochila porelloides</i>	Berghinnemose	LC
<i>Plagiomnium cuspidatum</i>	Broddfagermose	LC
<i>Plagiomnium elatum</i>	Kalkfagermose	LC
<i>Plagiomnium rostratum</i>	Nebbfagermose	LC
<i>Plagiothecium cavifolium</i>	Skeijamnemose	LC
<i>Plagiothecium succulentum</i>	Pløsjamnemose	LC
<i>Platydictya jungermannioides</i>	Hårmose	LC
<i>Platygyrium repens</i>	Yngleknoppmose	LC
<i>Platyhypnidium riparioides</i>	Bekkeskeimose	LC
<i>Pogonatum aloides</i>	Kystkrukkemose	LC
<i>Pogonatum urnigerum</i>	Vegkrukkemose	LC
<i>Pohlia bulbifera</i>	Kuleknoppnikke	LC
<i>Pohlia cruda</i>	Opalnikke	LC
<i>Polytrichastrum formosum</i>	Kystbinnemose	LC
<i>Pseudoleskeella nervosa</i>	Broddtråkmose	LC
<i>Pseudotaxiphyllum elegans</i>	Skimmermose	LC
<i>Pterigynandrum filiforme</i>	Reipmose	LC
<i>Ptilidium pulcherrimum</i>	Barkfrynse	LC
<i>Ptilium crista-castrensis</i>	Fjærmose	LC
<i>Pylaisia polyantha</i>	Ospemose	LC
<i>Radula complanata</i>	Krinsflatmose	LC
<i>Rhizomnium punctatum</i>	Bekkerundmose	LC
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	Kystkransmose	LC
<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>	Fjærkransmose	LC
<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>	Storkransmose	LC
<i>Sanionia uncinata</i>	Kløbleikmose	LC
<i>Scapania aequiloba</i>	Akstvebladmose	LC
<i>Scapania apiculata</i>	Fakkeltvebladmose	VU
<i>Schistidium apocarpum</i>	Storblomstermose	LC
<i>Schistidium rivulare</i>	Bekkeblomstermose	LC
<i>Schistostega pennata</i>	Lysmose	LC
<i>Sciuro-hypnum populeum</i>	Ospelundmose	LC
<i>Sciuro-hypnum reflexum</i>	Sprikelundmose	LC

Art	Norsk navn	Status2015
<i>Seligeria recurvata</i>	Bueblygmose	LC
<i>Syntrichia ruralis</i>	Putehårstjerne	LC
<i>Taxiphyllum wissgrillii</i>	Holemose	LC
<i>Tayloria lingulata</i>	Myrtrompetmose	LC
<i>Tetraphis pellucida</i>	Firtanmose	LC
<i>Tortella tortuosa</i>	Putevrimose	LC
<i>Tortula truncata</i>	Åkertustmose	LC
<i>Ulota bruchii</i>	Oregullhette	LC
<i>Ulota intermedia</i>	Mellomgullhette	NE
<i>Weissia controversa</i>	Tannkrusmose	LC

Vedlegg 2

Fossum Ø

Rik edelløvsskog – Verdi: A Areal : 15,1 daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig registrert i 2004. Lokaliteten ble befart av Torbjørn Høitomt og John Gunnar Brynjulvsrud, begge BioFokus 03.06.2020 ifm. kartlegging av moser langs Lysakerelva på oppdrag for Oslo kommune. Den opprinnelige avgrensningen er beholdt, men verdivurderingen er justert og den tekstlige beskrivelsen er oppdatert. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Kategorier for fremmedarter følger Fremmedartslista 2018. Verdivurderinger følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten strekker seg fra elva og i en kile opp til krysset Ankerveien/Ekraveien. Lokaliteten heller slakt ned mot elva med et helt flatt parti nederst som trolig er delvis flompåvirket og det går et grunt elveleie gjennom disse delene. Lokaliteten er avgrenset mot hager i nord og øst.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten domineres av velutviklet gråor-askeskog. Floraen er artsrik med et høyt innslag av fuktighets- og næringskrevende arter som storklokke, vendelrot, strutseving og skogburkne. Totalt ble 83 arter registrert (Bronger og Rustan 1983). Tresjiktet er åpent med gamle, høyvokste trær som slipper mye lys igjennom. Dominerende arter er ask og gråor, men flere steder er innslaget av storvokst gran betydelig. Langs elvekanten finnes enkeltindivider av svartor. Skogen er stedvis preget av store mengder med død ved av gråor og gran. Skogen er grovvokst og godt sjiktet. Lokaliteten er vurdert å være del av en viktig fuglelokalitet (Dale et al. 2001), men det er ikke påvist spesielle arter knyttet til andre organismegrupper. I lavereliggende deler forekommer et areal med flomskogsmark. Flomskogsmark er iht. Norsk rødliste for naturtyper 2018 vurdert som sårbar (VU). Det meste av øvrige deler av lokaliteten omfattes av den rødlistede naturtypen lågurtedellauvskog som er vurdert som sårbar (VU).

Artsmangfold: Blærestarr (VU) er påvist i lokaliteten. I 2020 ble fakkeltvebladmose (VU) og morknemose (NT) ble påvist på læger i flomsona. I tillegg ble granråtevedbille (VU), *Cis fagi* (NT), *Rhizophagus perforatus* (NT) og *Cis quadridens* (NT) påvist i lokaliteten samme år.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten er mer påvirket nærmere husene og veien med bl. a. steder hvor det er hugget en del ved. I forbindelse med tidligere mer aktive landbruksdrift har nok lokaliteten vært lang mer åpen, men er helt klart den lokaliteten nord for Griniveien som har kommet lengst i å utvikle skogkvaliteter. Mot bebyggelsen i øst er det flere hagefyllinger som går inn i biotopen. Helt i nordøst i hjørnet mellom Ekraveien og Ankerveien er det en spesielt stor fylling som opptar et svært areal inn i biotopen.

Fremmede arter: I det nordøstre hjørnet rett utenfor lokaliteten er det et kjerr på 3x5 m av kjempespringfrø. Generelt er det risiko for spredning av fremmede arter fra hagefyllingene i området.

Del av helhetlig landskap: Den avgrensede naturtypen er del av et langstrakt (men smalt) sammenhengende grøntbelte mellom Marka og fjorden. Området består av elva med tilhørende kantsoner, bekkekløft og skogmiljøer. Totalt sett har området svært store verdier og utgjør et stort og viktig helhetlig landskap. Det verdifulle grøntdraget er tydelig avgrenset mot inntilliggende urbane arealer, men området er sårbart fordi det er så smalt, og fordi det er påvirkning fra aktivitet i kanten.

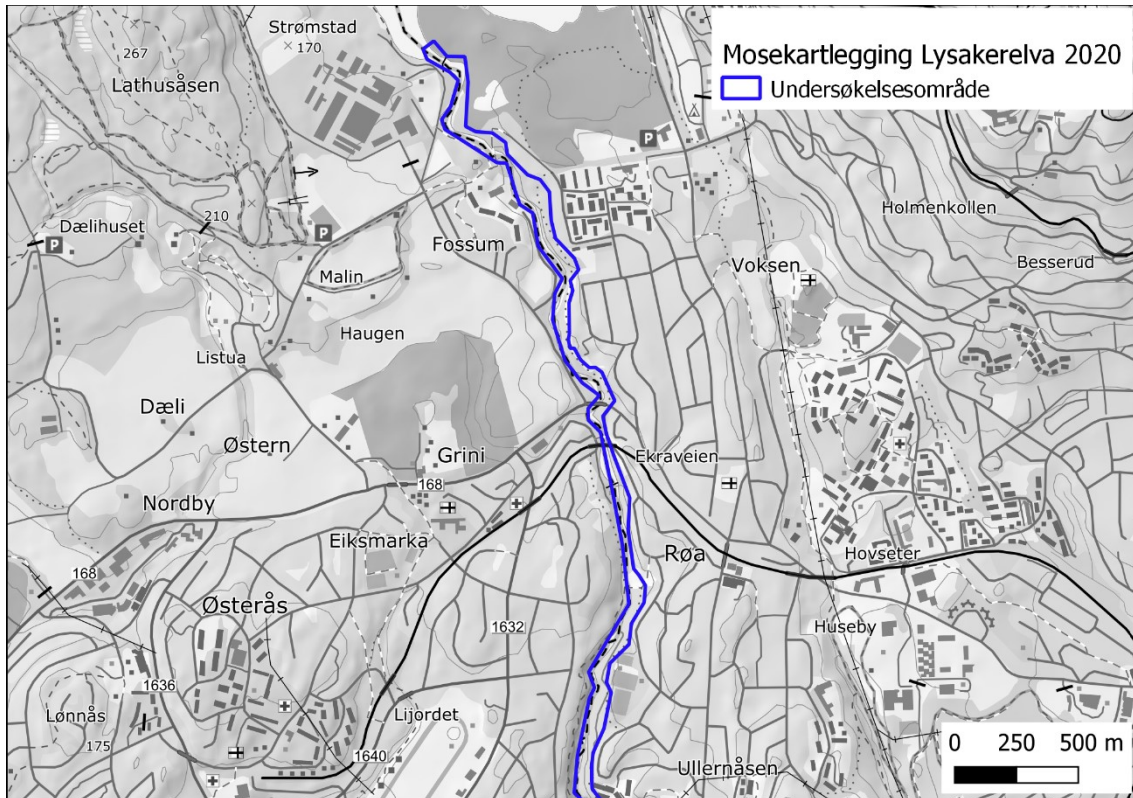
Verdivurdering: Lokaliteten oppnår høy vekt på en rekke parameter deriblant størrelse, arts mangfold, truede naturtyper og habitatkvalitet. Det er påvist 7 rødlistede arter i lokaliteten, og det er et videre potensial for krevende arter innen flere artsgrupper. Lokaliteten må sees i

sammenheng med øvrige naturverdier langs Lysakerelva og vurderes som svært viktig – A-verdi.

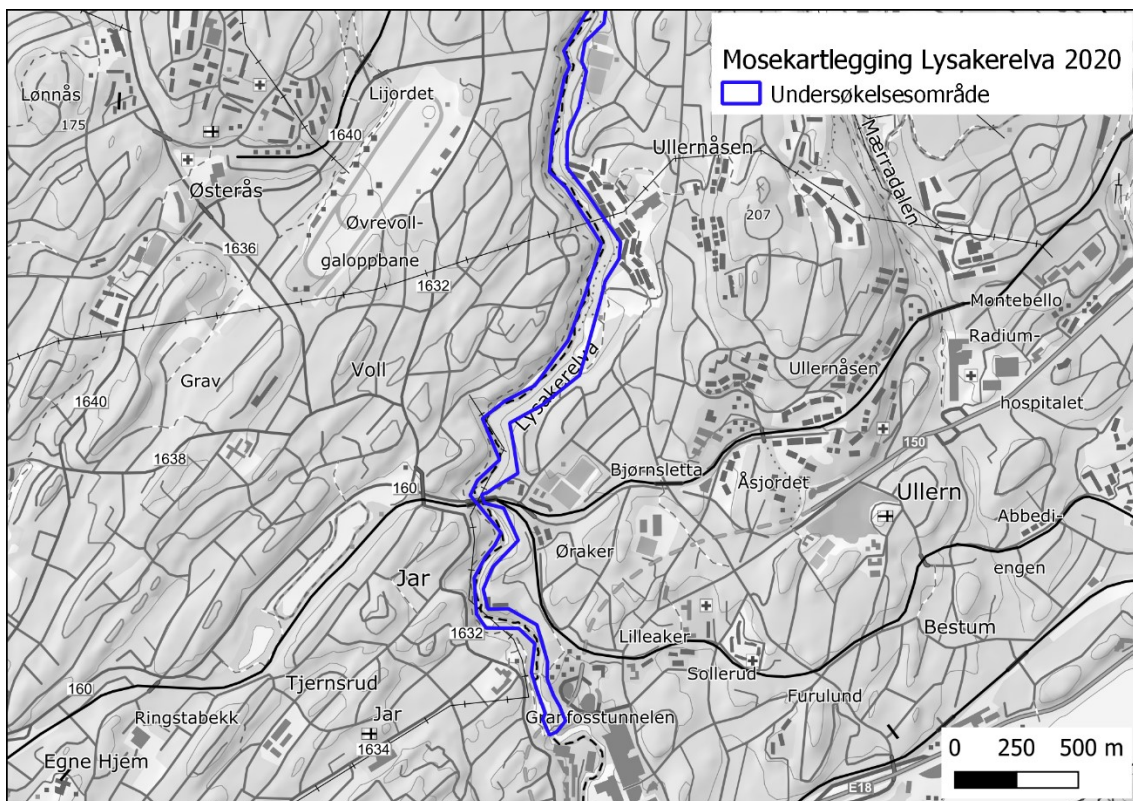
Skjøtsel og hensyn: Dumping av hageavfall inn i biotopen bør stoppes. Forekomsten av kjempespringfrø bør bekjempes. For øvrig bør lokaliteten overlates til fri utvikling. Det er viktig å bevare helheten i det smale grøntbeltet langs Lysakerelva, og å unngå ytterligere påvirkning og kvalitetstap i kantene

.....

Vedlegg 3

Figur 1: Bildet viser arealer som inngikk i nordre del av undersøkelsesområdet for kartlegging av mosefloraen langs Lysakerelva i 2020.

Figur 2: Bildet viser arealer som inngikk i søndre del av undersøkelsesområdet for kartlegging av mosefloraen langs Lysakerelva i 2020.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisseting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>

Gaustadalléen 21
0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

ISSN 1893-2851
ISBN 978-82-8209-907-3

BioFokus-notat 2020-79